

Kritika - Komisz mesék

IRODALOM

A Delta Vision kiadó első, és egyetlen MAGUS kiadványa – eddig, de azért már mindjárt itt az év vége... – a 2021. évben John. J. Sherwood – Molnár Gábor – novelláskötete, a Komisz mesék. Noha a kötet – a mára már megszokott félhivatalos online reklám-kampánnyal – már 09.13-án megjelent, én magam külföldi tartózkodásom miatt csak később jutottam hozzá, ezért is ilyen későn írok róla. Hogy jól jártam-e, az nem kérdés. Nem csak azért, mert – röviden előreszaladva a kritikában – nagy megelégedésemre szolgált a könyv –, de egy kedves barátom vállalta magára a beszerzését, és nem csak egy könyvet, hanem a Komisz mesék egy számomra dedikált példányát adta át végül. Ez a tény és a szerző barátságos megjegyzése eleve jó hangulatot biztosított számomra a könyv átvételét követően, de természetesen ez nem fog befolyásolni az alapos kritizálásban. Ugyanúgy előrebocsájtom, hogy szokásomhoz híven, remélhetőleg az írásaimat olvasók megelégedésére ezúttal sem csak magát a könyvet, hanem a manapság egyre nagyobb, a kiadvány körüli internetes aktivitást, a műben található és a belőle megsejthető, a MAGUS körüli folyamatokat is bele kell, hogy vegyem a kritikámba, a mindenre kiterjedni igyekvő, széles látókör igényének megfelelően.

A kötet kívülről a szokásos DV jelleget és minőséget mutatja. Elég vastag kötet, a maga 410 oldalával pont megfelelő egy új szerzeménynek. A címlapon – az általam már untig emlegetett, a kiadó által meg már untig elmagyarázott, hogy értsük meg, hogy ez marad, és bár a MAGUS eredetileg a kalandorok krónikái volt, most már csak krónikája marad – a jól ismert téves MAGUS logó szerepel. A borítókép egy magyar szerző – én ezt midig örömmel látom – Nagy Gergely munkája, a tőle megszokott stílusban és minőségben. Idei kép, és szinte biztosra vehető, hogy direkt ehhez a kötethez készült. Egy kellően fantasys külsejű varázslóféle bűvöl elő halványkék füstöt. Noha érte enyhébb kritika a képet, nekem tetszik, sőt, ráismerni is véltem az egyik – sőt, afféle „csatamágus” két helyen is előfordul a könyvben – szereplőre. Bevallom, nekem nem tűnt fel elsőre, hogy fekete az arca, a kék szemét meg betudtam a varázslatnak. Amundként semmiképpen nem azonosítanám, már csak azért sem, mert azok nem is szerepelnek a műben, és mielőtt elmerengenék rajta, hogy vajon a kötet tartalmának megfelelő-e, tipikus-e a kép, gyorsan közbevetem, mert elgondolkodtam rajta, hogy én sem tudnék jobbat javasolni, mivel a kötet annyira színes, változatos, hogy nehéz lenne egyetlen képben megragadni. Tehát mondjuk azt nyugodtan, hogy ez egy remek kép lett a kötet elejére.

A könyv elejének felépítése a szokásos, előnyökkel és hibákkal együtt. Utóbbiak nem csak azért furcsák számomra, mert megint eltelt majdnem egy év a legutóbbi kiadvány óta, tehát lett volna idő kijavítani, de azért is, mert már nem egyszer dörgöltem – és nem csak én – a kiadó orra alá, már, persze, ha olvassák a kritikákat. Tehát megtaláljuk újfent az eddig megjelent MAGUS kiadványok jegyzékét, a legutóbbiakat is belevéve, tehát valaki csak megszerkeszti ezt az oldalt is... ennek fényében még inkább érthetetlen számomra, hogy hogyan szerepelhet még mindig nagy betűkkel kiemelve az Ynev.hu oldal, mint a kedvenc könyveink titokzatos világát bemutató hely... merthogy az már több éve nincsen. Főlöszleges volna megjegyezni, hogy ameddig volt, sem igazán arról szólt, amiről kellett volna, vagy amit egy ártatlan érdeklődő várhatna, illetve várhatott volna. Azért ellenőriztem, hát még mindig semmi. Szerintem ez a mai korban elég nagy arcvesztés, a pontatlanságon túl is lépve akár. Csak melleleg, mert szeretek néha álomvilágban járni, vetem fel, hogy amúgy meg vannak honlapok, ahol a kiadói anyagok minőségével vetekező írások és alkalmazások jelennek meg rendszeresen „kedvenc könyveink titokzatos világához”, akkor már, ha jobb nincs – mert nincs – mi lenne, ha ezek címeit szerepeltetnék? Valamiféle együttműködés? Vagy a tényleg érdeklődő rajongó találhatna is valamit? Blá, még mit nem!

A következő oldallal is foglalkozok még egy kicsit, ahol már nem MAGUS kiadványok, hanem MAGUS könyvekre hivatkoznak, és itt szokás szerint feltűnik Igrain Reval, aki sorozatszerkesztő – kezdem azt hinni, hogy ez már minden DV MAGUS könyv kötelező tartozéka, de akkor meg miért nem elég csak a logó? Továbbra sem értem, hogy bár ez a név a világban a Legendák és Enigmák sorozathoz kötődik, ott érdekes volna, miért kell minden MAGUS könyvben ott lennie. Jelent-e egyáltalán alakit, és ha igen, akkor vajon más-e, mint bármelyik szerkesztő, mert ha nem, akkor meg megint mi értelme... ennyi erővel az is ott lehetne, hogy olvasószerkesztő: Mogorva Chei – ez is ismert név és jó poén volna.

Aztán persze a következő oldalon a MAGUS könyveknek van rendes szerkesztője, tördelője, stb. is. Az mondjuk érdekes, bár már szokásos, hogy a kötet Gáspár András engedélyével került megjelentetésre, aki már rég nincs köztünk, de ezt ne boncolgassuk, ahogy azt sem, hogy vajon Ynev

világát ki is alkotta meg – én még mindig úgy emlékszem, hogy Novák Csanád és Nyulászi Zsolt.

Ezeket a kötekednivalókat persze nem a szerzőnek szánom, mert valószínűleg ő tehet róla a legkevésbé, hiszen ő csak az érdemi szövegért felelős, de azért ott vannak a könyvben, tehát aki megveszi, elolvassa, találkozik velük, és mint nekem is, lehetnek kérdései, észrevételei velük kapcsolatban.

A kiadvány szokásos elejét egy előszó követi. Nem szokványos viszont ez az előszó, sem terjedelmében, sem mondanivalójában. Ha az író is – és ide csatolnám az interjút is – foglalkozott a címmel, én is megteszem. Nekem nagyon tetszett. A komisz szó számomra is ritkán használt a mindennapi nyelvben, bevallom, nekem azonnal a Gyűrűk ura Gollamja ugrik be róla, ő komiszozza le a „kis hobbitkákat”, ettől eleve olyan vidám, meseszerű hatást kelt. A mesékkel együtt, meg pláne. És ez a könyv valóban meséket tartalmaz, a legjobb értelemben. Tehát igazán szerencsés és kifejező címválasztásnak gondolom. (Egyébként ugye a legnagyobb novella, vagy inkább kisregény címe a novelláskötet címe is).

Az állandó jellegű előszó részt ugyanis követi egy-egy, mindegyik novellához tartozó, amolyan saját előszó. Ezzel a szerzővel folytatott interjú is foglalkozik, én úgy érzem, hogy nem csak közvetlenséget teremt vele az író, de már az elején elmagyaráz dolgokat, beállítja a kezdő helyzetet és az elvárásokat is megfelelő mederbe tereli. Nem hagy támadási felületet, mert egy olvasó gondolat sok mindent, várhat még több mindent egy novellától, de ezzel a képbeállítással az író egyértelműen lefekteti a kezdő keretet. Honnan jött az ötlet, milyen volt a kezdő kép, mi volt a cél, milyen kísérlet volt ez, stb. Nekem nagyon tetszett ennek a résznek a megléte. Persze elolvastam azonnal egyben, mégis, nekem is az vált be, amit maga Sherwood is javasol az interjúban, hogy érdemes a novellák előtt visszalapozni ide, és az éppen aktuális novellát felvezető előszócskát elolvasni. Komolyan sokat segít és ad. Persze a novellák megállnak nélkülük is, de akkor is jó, hogy ezeket az író megosztotta velünk.

A kötetben szép számmal találunk novellát, mégpedig kilencet – vagy nyolcat plusz a kisregény – kiegészítve a Zöld Vadász öt meséjével. És még ehhez jön a kétrészes függelék. Mennyiségre is szép, de hogy ez MIND ÚJ, azt nagy betűkkel kell kiáltanunk. Egy betű újrakiadás sem szerepel a novelláskötetben, aminek én vásárlóként, olvasóként őszintén örültem. Valamennyi írás Sherwood sajátja, tehát ebben a kötetben csak az egy és fő szerző művei jelentek meg. Jót tett neki.

Még megjegyzem, hogy van tartalomjegyzék, amit megjegyezni már lassan öreg poén, de talán még ül. A könyv végén viszont már csak egy DV reklám van, sem kártyát, sem más köteteket nem tettek már oda, mint egyszer, pedig azokat is lehetne elemezgetni.

Elérkeztem ahhoz a részhez, hogy magukról a novellákról írjak – és sokat gondolkoztam azon is, hogy vajon elemezzem-e mindet, de nem fogom. Nem, mintha nem érdemelnék meg, de egyrészt semmit nem akarok lelőni a poénokból, másrészt annyira jó, annyira egységes a kötet, hogy általánosságban is jól jellemezhetőek a novellák.

Először is, ha csak egy szóban kellene jellemezni a kötetet, hát az írnam: könnyed volt. A szó legnemesebb értelmében. Könnyed, önfeledt szórakozást biztosító, valódi szórakoztató olvasmány. Nem találtam rá jobb szót eddig, de muszáj még áradoznom róla. Tényleg mesék. Maga az egész könyv is koncepció nélküli, nincs egy átfogó témája, a rendezésnek egy fő elve. Csak vannak benne novellák, mindenféle, de tényleg. Ahogy már a fülszövegből is sejthető, Ynev több vidékén játszódnak, mindenféle hősökkel és stílussal is, ami üdítő változatosságot eredményez. Azt szoktam mondani, hogy szeretem a novellásköteteket, mert egy-egy novella hamar véget ér, és ha jó, akkor jó volt, ha meg nem az, akkor sem szenvedek sokáig. Hát ez a Komisz mesékre is igaz, annyi módosítással, hogy ebben én nem találtam olyan novellát, amit teher volt olvasni. Sőt,

nem egynél sérelmeztem, hogy vége, és kíváncsi lettem volna a folytatására.

Üdítő az a koncepciótlanság, az a súlytalanság, ahogy a szerző ezeket a meséket tálalja. Talán a jelzőim mögé bele lehetne magyarázni negatív véleményt, de nem, bár én elvárom a MAGUS kötetektől, hogy „mutassanak valami nagyot”, ez itt nincs, nem magyaráz el, mutat be sorsdöntő történelmi eseményeket, nem egy problémakör, vagy vidék, vagy téma köré épülnek az írások, ez mégsem számít, annyira jók. Könnyedek. Simán le tudtam nyelni, hogy most nem Ynev valamelyik ős titkáról lebbentik fel a fátylat, hanem csak úgy olvasgassak. Jót tett ez a kötetnek, persze nyilvánvalóan kellett hozzá a szerző zsenialitása, mert ilyen hátránnyal fogott bele abba, hogy meséljen egy jót, és mégis Yneven tegye azt. Hát sikerült, nem is akárhogyan.

Azért – ahogy többen megtették már előttem – mégis lehet valamiféle tematikát erőltetni, vagy inkább valami azonosság okán csoportosítani az írásokat.

Vannak ugye a Zöld Vadász meséi. Ebből ötöt kapunk, egyfajta szünetekként a novellák kettes-hármas csoportjai között. Annyira rövidek, hogy novellának sem nevezhetők, inkább csak tényleg afféle mesécskék. Maga a koncepció, a Zöld Vadász – lánykori nevén Zöld Íjász – alakja nem mai, nem új, régóta lebeg a MAGUS íróinak közelében, nem tudom, és itt sem kapunk rá választ, hogy pontosan mi is volt ez annak idején, de érdekes ez a kultúrákon felül létező meshős. Maguk az írások tényleg csak egy lélegzetvételnyi időt követelnek, így én azt is megbocsájtottam nekik, hogy a felét sem értettem, nekem valahogy nem jöttek át, mit is akart velük az író mondani. Ott vannak, és kész.

A rövid novellák, vagy a novellák képezik a következő csoportot. Ezek tényleg rövid, 20-30 oldalas írások. Igazi novellák – nagy szó ez a MAGUS-ban, még akkor is, ha én nem szoktam rajta sokat pörögni – valóban van egy novellás ívük, egyszerűek, nem azzal akarnak valami egyediséget adni, hogy időben vagy térben az érthetlenségig csaponganak, és sokkal igazibb csattanóik vannak annál, minthogy esetleg meghal a főhős. Én nem végeztem irodalom-szakon, mint ahogy Gábor mondta az interjúban magáról, de talán emiatt lehet ez. Tehát igazi novellákat kapunk, igazi fantasy novellákat, ami már magában jó.

Említettem már, mennyire változatosak. Mind helyszínek tekintetében, hiszen Ynev számtalan

vidékét bejárjuk velük, igazából mind más és más vidéken játszódik, Abaszisztól a Déli Jégmezőkön át a Sheralig, a Quironeiától a keleti barbárokra át Shadonig mindenhol olvashatunk egy-egy történetet. Változatosak a témák, a főhősök, de még a stílusok is. Tényleg élmény valamennyi, önmagában is, hát még együtt. Bennem van a kényszer, hogy kiemeljek egy-egy részletet, de nem teszem, ezeket tényleg el kell, és érdemes olvasni. Azt azért megemlítem, mert kell, hogy több novellában is valódi, igazi kalandozók a főhősök, ami jó, de nem feltétel, mert amelyekben nem, az is legalább annyira élvezetes volt. És valóban komiszak. Van egyfajta sötét humor bennük, no nem ijesztő és nem is zavaró, nem is hasonlítanám az egyes szerzőkre jellemző kifejezetten sötét stílusú látásmódra, de a gonosz oldal, néha annak győzelme, és a humor is ezt a komizságot támasztja alá számomra ezekben a mesékben.

Ha már a koncepciótlanságot kiemeltem – ami alatt azt értem, hogy nem egy téma körül csoportosulnak a novellák – meg kell említenem azt, hogy az egyes írások számtalan módon, szinte acquir kacsokkal kötődnek mégis Ynevhez. Valós helyszínekkel, azok lakóival és/vagy problémáival, általános történéseivel, de ez nem minden. Számtalan áthallás, egyes klasszikus regényekre emlékeztető helyzet, egy-egy főhős említése a pletykában, egy másik regényben használt versike szerepeltetése, a MAGUS irodalmát ismerő olvasó – mert ezek nem fognak mindenkinek feltűnni – több halmozati élménnyel lesz gazdagabb, jól fogja magát érezni, hogy ez az én világom, ez az a MAGUS, amelyiket én szeretem vagy amelyiket én játszom. Azt gondolom, hogy ez jó, és talán ezt értette a szerző a kilencvenes évek hangulatának megidézésén. Ha nem, akkor is üt. Ugyanide tartozik az is, hogy több, a Bestiáriumban szereplő, tehát a MAGUS világában létező szörny is megelevenedik a novellákban. Ezt megint csak jónak találtam. Lám, lehet így is. Ezt ahhoz a hisztihez kapcsolnám, ami szerint nehogy megmondják az íróknak, mit kell írni. Persze itt sejtethető, hogy a szerzőnek ez nem egy feladat volt, hanem neki magának lettek ilyen ötletei, de én akkor is igen vékonynak érzem a határt. A jó szerzőnek pedig mindenre van ötlete – gondolom én.

Én kiemelem még, szintén a pozitívumok mellett, hogy amellet, hogy a vidékek, a szervezetek is valóságok, még a varázslatok és pszi diszciplínák többsége is a játékból vétetett – és kapaszkodjon

meg mindenki, aki ezen szokott lovagolni – a legkisebb mértékben sem teszik erőltetetté, vagy számolgotós-szagúvá az olvasmányt. Akad egy-két konkrét, vagy csak homályos hiba is ebben, de ezek nem olyan gyakoriak, és addigra már annyira lekötötte az írás az olvasót, hogy én például ki sem jegyzeteltem őket, mert minek, nem számít.

Érdemes néhány szót szólnom a szövegről is. Mint mondtam, könnyed, ez nyilván azért is lehet, mert jó a szöveg. Nyilván dicséret illeti a szerzőt, a szerkesztőt, a lényeg nekem a végeredmény, egy könnyen olvasható, ehető, gördülékeny, kifejező szöveg, amit öröm volt olvasni. Nem hiába készültek ezek a novellák vagy legalább is az egész kötet nagyon sokáig. De mindenképpen megérte.

Kicsit elkalandoztam a harmadik csoport előtt, amit egymagában alkot a címadó és a majd 150 oldalas leghosszabb írás, a Komisz mesék című kisregény. Bár a fentiek igazak rá is. A kisregény esetében sem szeretnék elárulni egyetlen poén sem, ezért néhány dologba bele se megyek. A sivatagban játszódó történet igazán egyedi stílusú, ez is amolyan meseszerű írás. A fejezetek elején a fejezet száma alatt rövid, meseszerű megjegyzés, ami sokszor humorosan foglalja össze néhány szóban a fejezetet. Bevallom, ezekről nekem a Mici Mackó jutott eszembe, amiben hasonló van, s bár több példát nem tudok erre a szerkezetre, de számomra ez is egy könnyedséget adott, a mese irányba vitte el a történet élvezetét. Komolyan érdekes volt a szerkezet, több szempontból is. Először is, végig lebegett, hogy ki is a főszereplő, mert az mindig változott – nyilván nem véletlenül. Mégsem a ma már szokásosnak nevezhető Martinos stílus majmolása, ahol minden fejezetnek külön főhőse van, hogy már a szerző is belezavarodik, itt nem, csak rendre bukkan fel még valaki, aki köré szerveződik a történet. Kifejezetten érdekes. Az is sajátos, mint valami filmben, hogy sokszor nagy jelenetek maradnak el, és csak a következő fejezetben beszélnek el, hogyan is volt. Ilyenkor szoktuk hiányolni ezeket, de itt nem, legalább is én semmi ilyesmit nem éreztem, mert egyszerűen így is – vagy így még inkább – kerek az egész. Olyan karaktereket vonultat fel, akik önmagukban is érdekesek, együtt, egymás

után meg pláne. Nem akarok túl nagy szavakat használni, de ahogy felidézem újra, zseniálisnak gondolom. Méltó a kisregény a címadásra is, és valódi hátra helyezett csúcspontja is a kötetnek. Persze ez is az egyik olyan írás volt, ami bár kerek egész, de azért meg voltam sértődve, hogy miért lett máris vége?

Csaponani fogok, de nem javítom. Látszik, hogy sokkal fontosabbnak tartottam megdicsérni az írásokat, mint kiemelni azt az ugyancsak üdítő dolgot, hogy – szeretném azt remélni, hogy a kritikák és észrevételek hatására – minden novellának van ideje és Ynevi helye és persze ezt oda is írta a szerző az elejére. Ez amolyan száraz statisztikának tűnhet, de mégis jó. Segít elhelyezni őket szeretett Ynevünk nagy és egész történelmében és palettáján. Akit meg zavar, vagy nem kell neki, az átlapozza és kész. Ehhez tartozik hozzá, hogy közben az író – kinyilatkoztatva az olvasói vélemények hatására – gyorsan beszkálázta az időrendbe valamennyi írását. És nem úgy, mint tette azt már valaki, de abban nem volt köszönet, mert a felében önellentmondásokba ütközött – bocsánat a megjegyzésért. Tehát ebből egyrészt arra következtethetünk, hogy a szerzőnek voltak ilyen koncepciói, és nem egy „nem tudom” a válasza arra, mikor is játszódik az adott történet, és arra is, hogy olvassák és reagálnak is a mi, olvasók véleményére is, ami ugyancsak jó dolog.

Itt jön az a megjegyzés, hogy a kötet – végre – előrébb lépett Ynev történetében is. Én ezt sok másik véleményhez hasonlóan jó dolognak tartom, még akkor is, ha elolvasva úgy gondolom, hogy ennek nem igazán sok jelentősége és befolyása van az írásokra magukra. Az lehet, hogy egy-egy visszatérő, régen szerepelt hős öregként bukkan fel, vagy a szerző utalása régebbi játékok egy szereplőjére indokolja az időben való előrelépést, de a novellák – hiszen nem kötődnek erős koncepcióhoz – döntő része és témája szempontjából teljesen, vagy majdnem mindegy ez az előre dátumozás. Talán a legfontosabb, ahol megjelenik, a manifesztációs háború

veteránjai, de ez annyira „nem számít”, régebben másik háborúk megélésével avatták hőssé a szereplőket. Abból a szempontból, hogy mikor testörködtek a kán mellett, hogy mikor ment valaki a déli jégmezőkre, hogy mikor szereznek meg egy kincset stb. majdnem mindegy lett volna, mikorra is dátumozódnak a novellák. Nyilván a zászlóháború ideje adott, annak akkor kellett játszódni. A shadoni novellában is csak megemlítik, hogy ki a királynő, de egyébként bármikor máskor is játszódhatott volna. Ettől még persze nem baj, sőt, kiváló példa, hogy a legtöbb esetben ez a döntés és koncepció majdhogynem súlytalan, avagy fájdalommentes, inkább gesztus, mint nehézség, hiszen semmiben nem hátráltatta a novellákat. Tehát lehet, és akkor meg miért ne? Ugyanezt gondolom a Komisz mesék kisregénnyel is, hogy bár a manifesztáció után játszódik, ez nem olyan fontos benne, mert bár tele van zsúfolva olyan apróságokkal, megjegyzésekkel, ami utal és kívánja azt, hogy a háború utáni legyen, de történetét tekintve játszódhatna előtte is. Én persze örülök neki, hogy időben előrébb lépett a szerző, azt gondolom, ahogy fentebb is írtam, hogy megmutatta, ilyet is lehet, és remélem, úttörője lesz majd ennek a talán félt (?) lépésnek. Talán ez is az emlegetett útkeresés része – legyen csak. Azért

Akad persze a kötetben hiba is, igaz, nagyon kicsik, és szinte mind jelentéktelenek, csak az alaposág indokolja, hogy felhozzam őket, és talán az a pozitív szándék, hogy a rengeteg dicséretem hihetőbb, ha áll mellette néhány méltatlankodás is. Ilyen apróság, hogy Alborne eddig még nem volt a szerencse istennője, pedig így hivatkozik a kötet rá, mintha mindig is ez lett volna – gyorsan hozzáteszem, hogy nem gondolom rossz választásnak. Egyedül talán csak azért haragudtam, hogy a shadoni királynőt – a szerző nyíltan hivatkozza is a Geofrámiát, ahol először megjelent – miért kellett átnevezni, és Linora helyett következetesen – tehát nem elütés, amiből egyébként se nagyon találni a kötetben – Lianornak hívni. Azt sem értem, a cwa-ból hogyan lett swa, és a könyv sem tartja szükségesnek elmagyarázni. Na, mondjuk ennyi legyen a következő MAGUS kötetek legnagyobb hibája, és boldogok lehetünk.

Következik a függelék. Nem akarom, de mégis következik. A nagyjából közepesre értékelhető függelék esetében viszont több furcsaságot, nekem nem tetsző folyamatot fedeztem fel, amiket szóvá

kell (?) tennem. Összességében nem annyira rossz, csak a mögöttes, a sugallt dolgai teszik bicskanyitogatóvá, ami viszont lerontja az egészet. Olyannyira, hogy először gondoltam arra kritikáim sorában, hogy kihagyom és néhány megjegyzéssel átugrom, hogy ne szeplőítsék a fentieket, a novelláskötet irodalmi részének őszinte örömét. Foglalkozok vele mégis, mert egyrészt úgysem bírnám ki, hogy ne írjak róla, és akkor meg egy eleve fura, negatív hangvételű cikkben kellene ekézniem csak ezt a részt, és az alaposág és teljesség is ezt követeli. Hiszen a függelék része a kiadott műnek, mert csak, mert így gondolták és akarták, tehát aki megveszi és elolvassa, az ezt is elolvassa, és novellák ide, vagy oda, találkozik velük és talán felteszi ugyanazokat a kérdéseket, amit én.

A függelék első része, nemes egyszerűséggel A függeléknek hívott – ami nagyon üdítő, ugyanis ennek a résznek számos regényben az Ynevi szavak és kifejezések a címe, ami a sokadik címazonosság okán igen megnehezíti a pontos nyilvántartásukat – szószedet. Szeretjük a szószedetet, szeretjük tehát ezt is. Akkor is. Több pozitívumot is fel tudok sorolni mellette. A szószedet láthatóan a kötethez készült, annak témájához válogatott. Érzésem szerint az író által szerkesztett – talán nyilatkozta is, hogy nagy munka volt – számos szócikk esetében tetten érhető a rövidítés, aktualizálás. Én szívesen vettem, hogy több szereplő is kapott önálló szócikket, mint volt az a Renegát idejében – nem ez lenne az egyetlen hasonlóság, amit Sherwood onnan kölcsönzött, vagy mondjuk úgy inkább, hogy hagyományként követett. Pirospont. Kicsit rosszmájú megjegyzés már, de kell, mert a szócikkek előnyére válik, hogy láthatóan nem volt, aki új és új koncepciókkal töltse fel és változtassa meg őket. Megtette azt maga a szerző. Ez viszont nem tetszett. A szócikkek átírása ugyanis nem mindenhol pozitív irányú. Az jó dolog, hogy például több szócikk esetében is hasonlóképpen előrelép az időben, és például a manifesztációs háború hatásait már szerepelteti bennük – bár rontja az összképet, hogy van, ahol ez kimarad, pedig kéne. Az viszont például, ahogy a chi szócikknél poénkodással fogja ki szelet az eddig alkalmazott – átgondolatlan, de azért megértett – kifejezésekből, az nem tetszett, persze igaza van, de nem ide való és nem így kell találni. Ha ez lenne az egyetlen elpoénkodott szál nem lenne gond, de sajnos ez az eszköz többször szerepel még később.

Látszik, hogy folyik valamiféle háttér munka a manifesztációs háborúval kapcsolatban. Azt én nem tartom szerencsésnek, hogy ezek a dolgok nem azokban a kötetekben – hiszen volt már kettő! – vagy a majdan megjelenő harmadikban látnak napvilágot, hanem egyfajta előzetesként zúdulnak ránk. De az tény, hogy több érdekes szócikk, érdekesség is kiderül, ha őszinték akarunk lenni, akkor több is, mint amit az eddigi manifesztációval foglalkozó kötetek és novellák – mert a Kőerdő... is amolyan kalóz vágány ebben a témában – ismertetnek az amundokról és Amhe-Ramunról, a módszereiről, meg magáról a háborúról. A kékcárcu istenről egyenesen hajmeresztő dolog is kiderül. Hm.

Persze a szószedet Rowonja meglehetősen érdekes, persze, hogy semmit nem old meg az eddig kérdéses várossal kapcsolatban, hanem egyenesen szinte szó szerint a GA-s nemmondjukkianevét könyvből és koncepcióból származik, ami önmagában lehet, hogy értelmes, csak hogy egy húsz éve létező világba akarták beleerőltetni, ami most sem megy.

Ahol igazán önálló munkát látok, ott sem vagyok igazán boldog. A Bestiárium ugyebár nem homályos regény, hanem egészen konkrét szabálykönyv. A jégvarázsló mióta aquir? Pláne mióta jött a Démonikus Óbirodalomból? (persze akár jöhetne, csak ez annyira alacsony szintű, amikor végül szép lassan mindent ugyanahhoz kötünk hozzá) A hómanók hófala mióta és hogyan cserélődött hókupacokra? Ennek sincs semmi jelentősége, sem a történetben sem a szószedetben, csak én fedezem fel mint átírást. Nem jó. De ugyanígy kifogásolom a manifesztációs anyagok követésében a szalah jelentésének megfelelését és kiegészítését a szahibbal. Mégis, mi volt a baj az eredeti koncepcióval? Apróság, de ugyebár Ranagol a részletekben lakik.

Talán elérkeztünk ahhoz, hogy dörgedelmeket fogalmazhassak meg a forráskezeléssel kapcsolatban, mert ez a kedvencem, és én erre szoktam igazán figyelni. Először is zavarba ejt a kötet, mert komolyan nem tudom most már, hogy az írók – vagy csak

Sherwood, bár az én tündérmese világomban az egész MAGUS bagázs, magamat is beleértve közös forrásból dolgozna – milyen forrásokat fogadnak el, követnek. Az anyagokban ugyanis feltűnik a megbukott Lunír féle MAGUS 2.0 anyagaiban leírt dolgok, amiről azt gondolta az ember, hogy nem is számít. Az nem meglepő, hogy például a manifesztációs háború utáni állapotok tekintetében sok mindent átvett a D-20 alapkönyvben megjelentekből, ok, számít ez is, ugyanakkor annak való ellentmondás is előfordul. Van, ami az új GA kötetek szerinti, de van, amiben meg mégsem követi a könyv egyes eleme azt a koncepciót. Hasonló szemezgetés, – azaz ezt a részét elfogadom, átveszem, másokat figyelmen kívül hagyok – jellemző a szabálykönyvek, elsősorban a már említett Bestiárium és a Harcosok, gladiátorok, barbárok tekintetében is.

Én hasonlóan nem egyértelműnek találtam a térképek alkalmazását. Nem, mintha ebben a kötetben lenne térkép – bár akár el is fért volna, de anélkül is teljesen megáll – viszont ugye térképet szerető, és készítő rajongóként erre is különösen figyelni szoktam. Az egyértelmű, hogy az író nézegette és olykor használta is a Szürkecsuklyásoktól eredeztethető térképeket – még az interjúban is ilyen volt mögötte, noha a szobadízítés azért senkit nem kötelez semmire. Megjelennek említés szinten olyan helyek, amik ezeket a térképeken jelentek meg, tehát az a forrásuk. Ugyanakkor más tekintetben meg nem követi, megint más esetben meg csak figyelmen kívül hagyja ugyanazt a térképet.

Jöjjön akkor a B függelék. Ez egy érdekes, sajátos és egyben az általam leggyengébbnek tartott része is a kötetnek. Benne van, még ha lehúzza is, tehát véleményezni illene ezt is. Sok szempontból. Eleve az egyik, hogy kell-e ide, van-e értelme. A MAGUS irodalmában mára sajnos meggyökeresedett az az egyébként szerintem egyértelmű tévút, amit azzal kezdtek el csinálni, hogy „majd a regények mutatják be a MAGUS-t” elv

alapján, a különböző regények és novelláskötetek, antológiák végén elkezdtek világleíró anyagokat szerepeltetni. Persze a project nem indult tisztán, kezdetben csak több újrakiadás alapja lett, amíg lassanként majdnem az egész Summariumot megjelentették ilyen módon. Inkább ne véleményezzük. Azt viszont igen, hogy ez szerintem egy eleve elhibázott lépés volt. Az irodalom az irodalom, szórakoztasson, a szabálykönyv meg szabálykönyv, annak meg az a dolga, hogy bemutassa a játékszabályokat és a világot is. Ezt az egyszerű elvet veszi semmibe az, hogy az irodalmi művek toldalékaként próbálják ezeket az anyagokat odaadni. Nem jó. Irodalomnak kevés, nem úgy szórakoztat. Nincs mellette ott a játéktechnika, tehát a szerepjátékosoknak is csak félmegoldás. Sehogys sem áll össze igazán. Az pedig sajnálatos tapasztalat, hogy ahol már eljutottak oda, hogy mutassanak is valami újat, ne csak újramegjelentetés legyen, ott meg eléggé alacsonyra sikeredett a minőség. Ez talán a gnómos kötet volt annak idején, de igazi példája és ha tetszik úttörője a Garmacor 2 volt, a maga minősíthetetlen átírásaival és áltudományos stílusával. Már azt hihettük volna, hogy kikopik a divatból ez a regényekben mellékelt, kevésbé használható világleírások szokása, de nem, most itt van megint. A függelék 2 ugyanis az amazonokat mutatja be.

Pontosabban az emrelineket, mert bár a MAGUS világa és köznyelve, szabálykönyvei kezdettől fogva így hívják az emrelineket, az író ezt igyekszik kiirtani a köztudatból. (Ahogy a törpék is vanírok mára – törpök meg sosem voltak, de ez nem tartozik ide.) Nyilván az író, ha már dolgozott vele, szerette volna megjelentetni, hiszen a kártyához készült összefoglaló máskülönben csak egy-két lapot mutathatott volna magából – ami ezek szerint nem csak szerintem kevés, legyen maga a kártyajáték bármilyen is ettől függetlenül. Az egyébként ennek a résznek a szempontjából csak apróság, hogy hasznos-e, hogy teljes-e az ilyen írói világleírás, a fontos az a minősége, és főleg az üzenete. Nekem főleg ezekkel van problémám.

Ennek a fejezetnek az összeállítása elborzaszt. Felületesen átolvasva talán elmegy, gyorsan túlteheti magát rajta az ember, de ha belemegyünk a részletekbe, akkor kinyílik a sequor a zsebben. Gyakorlatilag nem az amazonok – bocsánat, emrelinek – kiegészítéséről van szó, hanem a teljes átírásáról. Aminek még a stílusa, a módja is

megkérdőjelezhető. Ebből kiindulva a források kezelése, a források tisztelete borzasztó szinten áll. Ez vajon állandó dolog lesz? Eztán számítanunk kell arra, hogy bár a nagy átíró már nem alakít át semmit, a munkásságának ezen részét (is?) továbbvivő írók némelyike hasonlóra vetemedik? Mert ez a fejezet gyakorlatilag szembe köpi, azaz szinte az összes pontjában átírja, lecseréli a MAGUS-nak a HGB óta szerves és egyértelmű részét képező amazonokat.

Az elmenne, és beleférne, és általam is értékesnek tartott világfejlesztő munka volna, ha az új elemeket, legyen az saját ötlet, vagy a kártyás fejlesztések igénye, hangulatosan és logikusan belefoglalná az amazonok témakörébe. De nem így történik. Gyakorlatilag minden részlet átértelmeződik. Miért is? Ki ad ilyenhez jogot? Ki veszi a bátorságot erre? Mégis, milyen alapon és okból? Az, hogy megmagyarázzuk, hogy egy régebbi, eredetibb forrás miért nem igaz, és helyettesítjük mással, az nem források összedolgozása, az nem színesítés, kiegészítés, az ugyanolyan átírás.

Az emrelinekről nem tudunk eddig olyan sokat, nem mondhatni, hogy számtalan eltérő forrás állt volna róluk rendelkezésre, tehát ellentmondások feloldásával, források összefésülésével nem igazán lehet takarózni ez esetben. Talán valami kimondatlan szalonképességi, liberális PC-ség növelési igényből kiindulva történt mindez? Bár ez is csak az átalakítások egy részét magyarázná. Kezdjük mindjárt azzal, hogy mi is az amazon? A MAGUS amazonja egy végletekig nőközpontú, fantasysan romantikus – igen, csinos nőharcosok, falatnyi páncéltangában – társadalom. Ezt az anyag csipőből próbálja legombolni, ráadásul olyan pimaszul, hogy az olvasó csak pislog. Nem logikus magyarázatok állnak itt, nem csak tények, hanem a korábbi források állításait elpoénkodott magyarázatokkal próbálja semmissé tenni, a világban magyarázva hogy miért is téved az, aki ezt gondolja. Hogy hol élnek az amazonok. Ott, ahol a HGB mondja, elég konkrét. Csak mert valaki hozzányúlt ehhez, le kell őket korlátozni egy hegyre? Persze amazonokat sem látott senki, mert az egyik sem igaz, tehát semmi nem az szintén, amit esetleg tudni véltünk róluk, mert majd most az író megmondja. Bejönnek a férfi amazonok, holott a férfiak helyzete elég konkrétan le van írva szintén. Vagy, volt, mert az már nem számít? Ilyet eddig csak egyvalaki engedett meg magának a

MAGUS-ban, és tőle sem fogadtuk el. Hová lett a földanyának áldozott férfi? Jajj, szegény amazonok nehogy már emberáldozók legyenek... Nehogy már férfi rabszolgáik legyenek. Nem folytatom inkább. Arról nem szólok, hogy az amazonokhoz készült házi kiegészítőket vajon miért nem olvasta el az, akinek illett volna... persze ha a hivatalos nem számít, akkor mit is várjon bárki más. A valóban hozzátett újdonságokról is kellene szólni, de megmérgezi őket a körtés. Jó, szerethetik a négyes számot, persze már a kyrjük sem úgy kyr mint régen. Az is fura felvetés, hogy egy nő úgy szerezhet jogot arra, hogy szüljön, ha jól helybenhagyja a nagyit. De ez ellen nem tudok forrást hozni, csak simán nem tetszik. Lépjünk túl rajta.

Sajnos, ezek a részek és észrevételek is a kötethez tartoznak. Még midig eljátszok a gondolattal, hogy csak a novellákra koncentrálok, és a többi simán figyelmen kívül hagyom. Lehet, hogy jót tenne. Nemcsak a lelkennek, de a kritika összképének is. Mindegy, így MG-s, pedig még a gyógyszereim sem gurultak el.

Összefoglalva egy remek, egy igazán egyedi és remek kötethez juthat az, aki megszerzi a Komisz meséket. Szerintem igencsak színvonalas irodalmi élmény lesz olvasni őket, igazán Yneves, igazán élvezhető, könnyed mesék. Olyannyira, hogy a fenti dörgedelmek szinte elvesznek ebben az élményben és alig számítanak. Olyannyira azt gondolom, hogy végre lecserélem a „melyik MAGUS könyvet ajánljuk egy kezdőnek olvasásra” kérdésre eddig adott akármilyen választomat a Komisz mesékre. Mert könnyed, mert színes, mert élvezetes, valószínűleg bárki kedvét meghozza a folytatáshoz. A MAGUS szeretetüket éppen elvesztők számára pedig egy vérátömlesztéssel érhet fel. Olvasni, játszani, MAGUS-ozni akar az ember ezek után a történetek után. Szép volt, de komolyan. Ezt a könyvet le fogom még venni a polcra, és tényleg nyugodt szívvel ajánlom mindenkinek, aki csak egy kicsit is szereti a MAGUS-t, vagy csak érdeklődik iránta. Megéri elolvasni, és nem csak szakbarbár vonalon, de annak is, aki „csak” jó fantasy novellákat szeretne enni. A

függelék nem vagyok hajlandó belevonni az értékelésbe, ami szerint ez a kötet dupla nulla és túlütés is egyben. Ha ezt az Istenítélet, Komisz mesék irányt tartja a kiadó és az írók a jövőben, én komolyan kíváncsi vagyok a következőre.

2021.11.06.

Szerző: Magyar Gergely

Forrás: Kalandozok.hu

Hozzászólás, vélemény, észrevétel:
magyargergely@kalandozok.hu